

Список літературних джерел

1. Моргулець, О. Б., & Нищенко, О. В. (2023). Готельно-ресторанний бізнес України у довоєнний, воєнний та післявоєнний період. Індустрія туризму і гостинності в Центральній та Східній Європі, (8), 88-96.
2. Моргулець, О., Коробкіна, М., & Вофсі, П. (2023). Інституційні чинники та їх вплив на розвиток готельно-ресторанного бізнесу України. Економіка та суспільство, (53). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-62>

УДК 338.48

ТУРИЗМ В УМОВАХ КРИЗИ: РОЛЬ ЛОГІСТИКИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЯКОСТІ ТА БЕЗПЕКИ

О. Б. Моргулець, доктор економічних наук, професор,
О. Ю. Манич, здобувачка вищої освіти
Київський національний університет технологій та дизайну

Ключові слова: туристична логістика, індустрія туризму, туристична інфраструктура, туристичні потоки.

У сучасному світі туризм – це багатогранне явище, тісно пов'язане з економікою, історією, географією, архітектурою, медициною, культурою, спортом та іншими науками. Нині існує багато визначень та поглядів на туризм як на галузь господарства, чи міжгалузевий комплекс або ринок, де туристичне підприємство з продуктів різних галузей формує туристичний продукт.

Сьогодні, туризм є популярною формою організації відпочинку, проведення дозвілля, пізнання навколишнього середовища, знайомства з історією, культурою і традиціями певної країни. Поряд з цим туризм є важливою частиною економіки багатьох держав, яка забезпечує зайнятість місцевого населення, бюджетні надходження, потік іноземної валюти та інвестицій, сприяє розвитку структури господарського використання територій тощо. Це підтверджує впевнений ріст доходів від туризму в усьому світі, які за 2023 рік досягнули 5 трлн доларів США [1].

В Україні туризм та туристична галузь теж є важливою сферою економіки, і хоча його значення не настільки велике як у розвинутих країнах світу, проте це може стати значним джерелом доходів як для окремих регіонів України так і в цілому для країни. У минулому році, не зважаючи на військову агресію росії, туристичний бізнес сплатив податки понад 2,04 млрд грн, що на 3,2% більше, ніж у 2022 році. Основні платники податків –

представники готельної галузі. Бо порівняно з іншими вона не так «тінізована». Значно впали доходи туристичних операторів. Адже в'їздний туризм зупинився, виїздний працює приблизно на 20%. В частині внутрішнього туризму багато залежить від компанії: є учасники ринку, які суттєво збільшили обсяги надання послуг, а є й ті, хто взагалі зупинив діяльність [2].

Однією з визначальних складових туристичної галузі є її логістика, що забезпечує ефективну організацію та координацію туристичних послуг. Логістика в туризмі включає в себе процес організації транспорту, проживання, харчування, екскурсій та інших послуг для туристів. Туристична логістика допомагає забезпечити гарантований якісний рівень обслуговування, зниження витрат, підвищення ефективності й оптимізації процесів і є одним із основних джерел прибутку для постачальників послуг у туристичній індустрії.

До компонентної структури туристичної логістики належать [3]:

- 1) логістика рекреаційно-туристичних ресурсів (ресурсної бази туризму);
- 2) логістика матеріально-технічної бази туризму, у тому числі логістика сфер розміщення туристів (готельного господарства) та харчування (ресторанного господарства);
- 3) логістика інформаційної інфраструктури (інформаційна логістика в туризмі);
- 4) логістика транспортної інфраструктури туризму (логістика туристичних перевезень);
- 5) логістика екскурсійного обслуговування;
- 6) логістика супутніх послуг у туризмі;
- 7) логістика виробництва та збуту туристичних товарів.

Основним показником розвитку індустрії туризму є туристичний потік, який є об'єктом логістичного управління. Головними особливостями логістичного управління в туризмі можна назвати [5]:

- високий рівень орієнтації на потреби туристів та їх задоволення;
- розвиток інформаційних систем із можливістю прогнозування туристичних потоків;
- формування резервів логістичних потужностей;
- потреба забезпечення висококваліфікованим обслуговуючим персоналом.

Основними завданнями логістичного управління туристичними послугами при формуванні, просування та реалізації туристичного продукту є оцінка параметрів якості послуг та побудова управління таким чином, щоб звести до мінімуму розбіжності між очікуваним та фактичним рівнем якості послуг.

Туристична галузь характеризується високою чутливістю до різних змінних, що на пряму впливає на туристичну логістику: вона залежить від економічної, соціальної ситуації, криз у сфері охорони здоров'я та природних стихійних лих, соціально-економічних і політичних криз, військових конфліктів, які призводять до нестабільності в країні. Тому кожен вид туристичної діяльності і особливо логістика, повинні бути чітко сплановані. Підтвердженням цього є ситуація в туристичній галузі України, яка з початку повномасштабної війни пережила справжній колапс. Війна призвела до руйнування туристичної інфраструктури в багатьох регіонах України, втрати іноземних туристів, заборони використання повітряного простору та інших негативних наслідків. Але незважаючи на це туризм в Україні продовжує функціонувати.

Нинішні чинники розвитку туристичної галузі формують певні особливості її логістичного забезпечення. До них можна віднести: зменшення потоку туристів; зміну туристичних маршрутів і напрямків (туристи частіше обирають менш популярні напрямки, які вважаються безпечнішими); недосконалість транспортної інфраструктури; збільшення витрат на безпеку, формування туристичних маршрутів з урахуванням наявності бомбосховищ; планування туристичних мандрівок відповідно до дії комендантської години; дотримання заборон, до яких відносяться прогулянки та екскурсії біля об'єктів критичної чи військової інфраструктури, проведення масових заходів, відвідування лісів, водойм та гірських маршрутів в різних регіонах України; основними регіонами, які нині приваблюють українських туристів, є умовно-безпечні регіони: Львівщина, Івано-Франківщина та Закарпаття [6; 7].

Незважаючи на складну ситуацію в туристичній галузі в післявоєнний час вона повинна стати ключовою у стратегії економічного відновлення. Працювати над цим потрібно вже сьогодні. Зокрема, необхідно включити розвиток туризму в програми післявоєнного відновлення, вести перемовини зі світовими готельними мережами щодо їх виходу в Україну, підготувати масштабну маркетингову кампанію для зовнішніх ринків, розробити туристичні програми по місцям військової слави ЗСУ, працювати над відновленням туристичної інфраструктури, просувати нестандартні формати туризму, відкривати національні офіси туризму в інших країнах.

Таким чином, логістичне управління туристичними послугами у воєнний та повоєнний період вимагає комплексного підходу та інноваційних стратегій. Незважаючи на складну ситуацію в українському туризмі, розвиток цієї галузі може стати рушієм економіки відновлення. Враховуючи уроки війни, Україна може стати важливим гравцем на світовій туристичній карті, забезпечуючи незабутні, якісні та безпечні подорожі для туристів з усього світу.

Список використаних джерел

1. У 2023 році кількість туристичних поїздок по всьому світу перевищить 10 млрд. Офіційний сайт CRI on-line українською мовою. URL: <https://ukrainian.cri.cn/2023/05/11/ARTIKCle7Yirm4noTOb6h0hI230511.shtml> (дата звернення 04.04.2024)
2. Податкові надходження від туристичної галузі 2023 року зросли на 3,2%. Офіційний сайт Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3824058-turisticna-galuz-torik-splatila-ponad-2-milarda-podatliv.html> (дата звернення 04.04.2024)
3. Смирнов І.Г. Логістика туризму: навч. Пос. Київ: Знання, 2009. 444 с.
4. Рудківський О.А. (2018). Особливості управління логістичними потоками в сфері туризму. Ефективна економіка. №5. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2018/42.pdf
5. Джин, З., Дай, К., Фу, Г. Та Лі, Ю. (2017) Обговорення логістики туризму на основі теорії поділу та поєднання туристів і предметів. American Journal of Industrial and Business Management, 7, 537-547. <https://doi.org/10.4236/ajibm.2017.74039>.
6. Моргулець О.Б., Шевченко О.О., Агєєв Я.В. (2024). Туристичний бізнес України в умовах геополітичної нестабільності: стратегії розвитку. Економічний простір, (189), 349-354.
7. Ковальчук О., Кравченко В., Качмар Р. (2023). Особливості логістичного забезпечення діяльності підприємств у сфері туризму в умовах військового стану в Україні. Економіка та суспільство, (50). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-14>

УДК 379.8

РОЗВИТОК ЕКОТУРИЗМУ НА ТЕРИТОРІЇ ЧОРНОБИЛЬСЬКОГО ЗАПОВІДНИКА

Ю. В. Міхеєнко, здобувачка вищої освіти,
Науковий керівник – О. Б. Моргулець, доктор економічних наук, професор
Київський національний університет технологій та дизайну

Ключові слова: екотуризм, Чорнобильський біосферний заповідник, туристична програма, туристичний потенціал.

В умовах глобалізації та зростаючого усвідомлення необхідності сталого розвитку, екологічний туризм набуває особливої актуальності як інструмент збереження біорізноманіття та стимулювання економічного зростання. Дане дослідження, присвячене організації екотуризму на території